

GLAVNA SKUPŠTINA HRVATSKOGA ARHEOLOŠKOGA DRUŠTVA

držana dne 4. svibnja 1905. u ravnateljskoj pisarni narodnoga arheološkoga muzeja.

Predsjednik: Dr. Isidor Kršnjavi.

Zapisnik vodio: Dr. Viktor Hoffiller.

Predsjednik otvara skupštinu u 11 sati ovim govorom:

Slavna glavna skupštino!

»Hrvatsko arheološko društvo« postoji pod ovim imenom već nešto više od četvrt stoljeća. Čini mi se zato, da mi ova glavna skupština daje zgodnu priliku, da se u kratko osvrnem na rad društveni u tom razdoblju.

U odborskoj sjednici »društva za jugoslavensku povijest i starine« od 18. travnja 1878. zaključilo se je pod predsjedanjem Ivana Kukuljevića, da se to društvo ima razići, a da se društvena imovina u smislu pravila ima predati arheološkome odjelu narodnoga muzeja. Ali u glavnoj skupštini »društva za jugoslavensku povijest i starine« od 13. lipnja 1878. predložio je Ljubić, da se društvo ne razide, nego da samo suzi svoj djelokrug. Taj je predlog primljen, te je izabran novi odbor. Predsjednik mu je bio Kukuljević, potpredsjednik Ljubić, tajnik sam bio ja, a blagajnik Lobmayer. Odbornici su bili Deželić, Lopašić, Klaić i Tkalčić.

U odborskoj sjednici od 16. lipnja iste godine zaključeno je, da se vlada zamoli, neka dozvoli promjenu imena u »hrv. arheol. društvo« i da se počme izdavanjem »Vjesnika hrvatskoga arheološkoga društva«. Visoka kr. zem. vlada dozvolila je otpisom od 25. srpnja 1878. broj 13.803 promjenu imena društvenog, a »Vjesnik« je 1879. počeo izlaziti, te je izašlo do 1892. četrnaest svezaka pod uredništvom Šime Ljubića. Te godine pošao je Ljubić u penziju, a u muzeju i društvu nastala je stanaka, jer je vis. kr. zem. vlada sklonula prof. Brunšmida, da pođe u Beč i da svoju lepu kvalifikaciju nadopuni, što je ovaj s najvećim marom i učinio. Kad je prof. Brunšmid svršio stručne studije,

namješten je za profesora arheologije i za direktora muzeja, te je započeo svoj uspješni rad u muzeju, na sveučilištu i u arheološkom društvu.

Godine 1895. vis. je kr. zem. vlada dopitala arheološkome društvu za izdavanje »Vjesnika« 1200 kruna, ali je ta subvencija slijedeće godine obustavljena. Kasnije je društvo ipak dobilo barem polovicu, t. j. 600 kruna, a sada je visoka kr. zem. vlada tu svotu povisila na 700 kruna. Da je s ovom malom subvencijom arheološki »Vjesnik« u lijepom velikom formatu, urešen mnogim ilustracijama, a kratk izvršnim radnjama, mogao izlaziti, to je velika zasluga prof. Brunšmida, koji je u tu svrhu i materijalnih žrtava doprineo. Nova serija »Vjesnika« dostojna je i po sadržaju i po formi svakoga arheološkoga društva i muzeja. U tome su »Vjesniku« opisani i naslikani najvažniji predmeti našega muzeja, a među njima i krasna Nugentova zbirka, koju je vis. kr. zem. vlada god. 1894. za 40.000 kruna kupila, a tim učini' a naš muzej glede kamenih kipova u austro-ugarskoj monarhiji prvim muzejem iza bečkoga. U ovo doba nabavila je također vis. kr. zem. vlada Cattijevu zbirku mletačkih i dalmatinskih novaca za 12.000 kruna; zbirku arpadovskih novaca kneza Montenuova za 8400 kruna, a medalja za 4000 kruna.

Poslije toga slabo se množila muzejska zbirka ni kupovanjem ni iskopavanjem u velikom stilu, kako se primjerice iskopava u Bosni.

Sredstva muzeja i arheološkoga društva preneznatna su.

Naše je društvo podupiralo u svoje vrijeme lokalno društvo »Siscia«, pa je odanle i došla u muzej krasna zbirka. U Mitrovici zapeo je svaki znatniji rad na tom polju. Mitrovčani zapriječili su, da se starine iz nekadašnjega Sirmija prenesu u narodni muzej. Predmeti,

već ukrcani u lađu, morali su se iskrcati, ali Mitrovica nije ispunila svoje obveze: da će sagraditi lokalni muzej i da će sama provesti opsežna iskopavanja. Društvo je nadalje podupiralo iskopavanje u St. Jankovcima i u Novaku, a kasnije žrtvovalo razmjerno znatnu svotu za iskopavanja u Bijelom brdu, za koja je još godine 1895. i zem. vlada 1200 kruna doznačila.

Društvo je podupiralo za okolicu grada Zagreba vrlo važna iskopavanja u Stenjevcu, gdje je društvu na ruku išao inteligentni i revni župnik g. Ivančan.

Ova su iskopavanja bila plodna; nađeni su predmeti sad u muzeju, a opis i slike tih predmeta u „Vjesniku“ su arheološkog društva.

Ovo je društvo potporni organ za arheološki muzej. Ravnatelj toga muzeja društvu je duša.

Kraj svega revnovanja ovoga društva, kraj sve ljepote i valjanosti našega „Vjesnika“, pao je broj društvenih članova od 500 na 300. Ja u tome vidim neuspjeh, koji i sebi u grijeh upisujem, jer ne mogu jednako revno voditi dva društva. Povučiću iz toga konsekvenciju. Ne mogu ipak da ne tražim uzroke nazadovanju društva i drugdje.

Naše je općinstvo pohlepno za novim senzacijama, nije ustrajno u podupiranju starijih kulturnih tekovina. Krivnja leži na vodama. Svatko hoće u svačemu da bude grupa sam za sebe, pa tako i u muzejskim stvarima. Mi sad imademo primjerice tri muzeja, koji se brinu sva tri za jednu istu stvar, te stvar s toga strada.

Naš domaći obrt je tek primitivna forma obrta, koji nestaje i mora nestajati s usavršenjem općila, prometa, obrta i trgovine. Proizvodi domaćega obrta imadu dakle tek historičnu i pedagoški vrednost, a trgovinskoga znamenovanja ne imaju. Bilo bi sasvim naravno i umjesno, da se dakle zbirka s obrtnom školom spojenoga muzeja što savršenije upotpuni, da se obilježi točno provenijencija svakoga predmeta, pa da se prisposode radi saberu i proizvodi stare domaće industrije tuđih naroda. Kućni obrt ne tiče se trgovačkoga muzeja.

Glede narodnoga nazivlja moglo bi se opravdati nastojanje pedagoškoga muzeja, ali bi napokon i tu zadaću muzej za umjetni obrt mogao riješiti, kao što je u tome muzej zaista i započeo sakupljanjem narodnoga nazivlja gledom na domaći obrt. Žalim, što obrtni muzej evo već desetak godina spava. Badava zgrade, badava zbirke . . .

Sempre la confusion delle persone

Principio fu del mal della citade . . . (Par. XVI. 67. 68.)

Pogovara se, da grad snuje utemeljiti historijski muzej, a munificentni neki otadžbenik etnografski muzej. Scijenim, da bi jedno i drugo bila pogrješka. S arheološkim muzejem spojen je i onako historički muzej, ako grad hoće da u tome pogledu što učini — eto mu mjesta, eto mjesta i pojedinim otadžbenicima, koji hoće da svoje ime ovjekovječe. Nugentova zbirka nosit će za uvijek to ime. Nije nužno rađati muzejsku nedonoščad, nego je potrebno, da učinimo za život sposobnima one muzeje, koje imamo.

Etnografski muzej bi se najbolje mogao razviti s muzejem za umjetni obrt. Tko početke etnografske zbirke u tome muzeju nadopuni lijepom potpunom zbirkom, ovjenčat će svoje ime slavom, a koristit će stvari.

Naš arheološki i obrtni muzej trebali bi dakako znamenito veću dotaciju, nego li je imadu.

Budimpeštanski arheološki muzej ima za stvarne izdatke državnu subvenciju od 29.900 kruna, i to: za stručnu biblioteku K 3600, za nabavu starina i mangura 17.000, za umnoženje zbirke oružja 4000, za katalogizovanje 3000, za laboratorij 700, za iskopavanja 1600. Ova je posljednja svota nerazmjerno malena gledom na K 21.200 za plaće osoblja. U cijelosti stoji jedini arheološki odjel Budimpeštanskoga muzeja državu godimice K 51.100, a naš arheološki muzej stoji zemlju 5200 K dotacije za personalne izdatke, a za stvarne izdatke muzeja troši zemlja tek 5620 kruna godimice, ukupno 10.820 K.

Kod te prisposode ne može se uzeti za mjerilo broj stanovništva ni broj kvadratnih milja zemlje, jer izdaci za arheologiju ovise poglavito od veličine zadaće, dakle o tome, da li u zemlji ima znamenitih objekata za iskopavanje i sabiranje. Sirmium, Siscia, Mursa, Cibalae, Cornacum, Taurunum i mnoga druga znamenita mjesta puna su ostataka jedne velike kulture; našašćima na tim mjestima mogao bi se naš zemaljski muzej uzdići do vrlo velikoga znamenovanja, kad bi dostajala sredstva za iskopavanja.

Ali ne samo sredstva, nego bismo trebali i z a k o n, kojim bi se zapriječilo razvlačenje i izvažanje starina i sprječavanje zdravoga razvoja našega arheološkoga muzeja. Postojeće naredbe nijesu dovoljne, a oblasti se na njih dovoljno ne obaziru.

Slabom razvitku naših javnih zbirki mnogo

je krivo i neznanje općinstva, koje često u bescijenu skupocjene starine tuđim trgovcima povjerava.

Sa žalošću moram spomenuti, da članovi arheološkoga društva doduše umiru, ali se ne radaju.

Od zadnje glavne skupštine hrv. arheol. društva (7. veljače 1904.) umrli su nam mnogi članovi. Najprije moram spomenuti utemeljitelja biskupa Strossmayera, koji je još bio utemeljiteljem društva za povjesnicu i starine jugoslavenske. Dok je naš narodni muzej pri kupovanju većih zbirki bio upućen na patrijotizam naroda, uvijek je veliki biskup prvi priskočio s većim svotama. Zato mu kraj drugih naših znanstvenih zavoda duguje i narodni muzej, a i hrv. arheološko društvo veliku zahvalnost. Od utemeljitelja izgubismo osim toga i dra Milivoja Šrepela. Od prinosnika umrli su Robert Thurmayer, župnik u Sotinu, mnogogodišnji revni povjerenik i prijatelj narodnoga muzeja, Stjepan Boroša, župnik kod Sv. Marka, vladin savjetnik Gustav Dollhopf, knjigotiskar Josip Wittasek, te prebendar prvostolne crkve Ivan Tkalčić, koji je već u društvu za povjest i starine jugoslavenske revno djelovao, bio neko vrijeme tajnikom hrv. arheol. društva, a od 1892. do 1895. vodio kao potpredsjednik upravu društva i društvenoga imetka.

Slava im! Neka primjer njihovoga patrijotičkoga rada potakne druge otadžbenike, da pristupe društvu kao članovi i utemeljitelji, da se barem opet broj članova digne na 500.

Osjećam, da svoje dužnosti kao predsjednik ne mogu onako ispunjavati, kako bih želio, a nadošlo je i ono doba, o kojem Dante veli:

Quando mi vidi giunto in quella parte
Di mia età, dove ciascun dovrebbe

Calar le vele e raccogliere le sarte —

(Inf. XXVII. 79 i d.).

Valja mi skratiti jadra i uzeta kraće vezati... Ovo malo godina, što mi je još možda živjeti, moram dovršiti još neke započete radnje, pa se zato moram riješiti nekih posala. Polažem zato svoju čast kao predsjednik arheološkoga društva, pa izjavljujem, da novi izbor nikako ne bih primiti mogao. Zahvaljujem se društvu na povjerenju, kojim mi je kroz dvadeset i pet godina povjeralo u početku tajništvo a onda predsjedništvo ovoga za hrvatsku kulturu velevažnoga društva.

Razlaganje dosadašnjega predsjednika bilo je popraćeno odobravanjem i pri koncu klicanjem: Živio Kršnjavi!

Iza toga je blagajnik društveni dr. Viktor Hoffiller pročitao ovaj izvještaj:

Presvijetli je gospodin predsjednik u svom govoru ocrtao rad »Hrvatskoga arheološkoga društva« za ovo 27 godina, od kako ono postoji. Meni sada još preostaje, da izvjestim o radu društva u prošloj godini. Taj se je rad kretao u običnom okviru. Odbor je držao 5 sjednica, te je među ostalim predmetima imao da riješi neke stvari, koje mu je prepustila zadnja glavna skupština. Obratili smo se dopisom na trgovačko-obrtnu komoru zagrebačku radi poziva njenoga na narod, u kom je tražila, da se i iskopani predmeti šlju muzeju, što ga je osnovala. Komora je odgovorila, da ne kani narodnomu muzeju praviti konkurencije i da će predmete, koji joj budu stizali, a spadaju u narodni muzej, rado odstupiti. Predlog o sastanku arheologa u Zagrebu morao se je zbaciti, jer u odboru nije našao dosta zagovaratelja. Drugi predlog, koji je išao za tim, da se glavnica društvena uložena u štedioni, uloži u vrijednosne papire, u principu je prihvaćen. Pretresalo se pitanje, ne bi li bilo dobro, da se »Vjesnik« izda u više svezaka na godinu. Uz to se je pomišljalo i na to, da se uz »Vjesnik« izda kakav mjesečnik, koji bi imao manje znanstven karakter. Konstatovalo se, da ovo pitanje još nije dozrelo, jer bi svaka veća preinaka u tom smjeru bila skopčana s poteškoćama, koje se za sada još ne mogu odstraniti.

Što se znanstvenoga rada tiče, to je društvo lani izdalo VII. svesku »Vjesnika« s dobrim sadržajem i mnogim ilustracijama. Bili smo u svezi sa 180 znanstvenih društava i zavoda, te smo od njih dobivali u zamjenu njihova izdanja, koja se po zaključku glavne skupštine uvršćuju u muzejsku knjižnicu.

Članova je društvo lani imalo nešto više nego godine 1903. Utemeljitelj se nije prijavio ni jedan. Zagrebačkih članova prinosnika bilo je i ove godine oko 100. Izvan Zagreba se je broj članova prinosnika nešto povećao. To se ima zahvaliti nekim revnim povjerenicima, kojima društvo duguje zahvalnost. Još mi nijesu od svih povjerenika stigli izvještaji, ali ipak već sada mogu reći, da prinosnika ima u svem nešto preko 300.

Sa zahvalnošću moram spomenuti, da je visoka kralj. zemaljska vlada društvu i lani podijelila potporu od 600 kruna za izdavanje »Vjesnika«.

Pri izletu bečkoga antropološkoga društva o Duhovima prošle godine bilo je naše društvo

zastupano i kod dočeka u Zagrebu a nekoji članovi odbora bili su i u Krapini i u Dolnjoj Dolini.

Glede imovinskih prilika društva mogu izvijestiti, da je društvo koncem godine 1904. imalo imetak od 15.557 K 01 f, a od toga otpada na glavnici 13.220 K 22 f. Prema tome je

društvena glavnica prošle godine narasla za 118 K 26 f, i to darom jednoga neimenovanoga darovatelja u iznosu od 100 K i kamatima »zaklade za izdavanje muzejskoga časopisa«, što ju je zasnovao isti darovatelj. O tom, kako se je s društvenom imovinom upravljalo, neka vas pouče ovi računi:

Iskaz o prihodu i rashodu hrvatskoga arheološkoga društva za godinu 1904.

A. Prihod.

Gotovina u blagajni 1. siječnja 1904.	K	42'07
Subvencija visoke kraljevske zemaljske vlade	»	600'—
Dar neimenovanoga darovatelja	»	100'—
Primljeno za »Vjesnik« III.	»	28'—
» » » IV.	»	4'—
» » » V.	»	24'—
» » » VI.	»	263'80
» » » VII.	»	519'10
Pretpate za »Vjesnik« VIII. i IX.	»	20'40
Za prodana starija društvena izdanja	»	21'50
Članarina zagrebačkih članova	»	376'—
Izvađeno iz štedione	»	1772'—
	Ukupno . . . K	3770'87

B. Rashod.

Za papir, štampu i vezanje »Vjesnika« VII.	K	1482'64
Honorari za književne radnje	»	548'—
Podvorniku za poslugu	»	30'—
Uloženo u štedionu	»	1390'—
Poštarine	»	138'21
Razni izdaci	»	6'02
Gotovina u blagajni 31. prosinca 1904.	»	176'—
	Ukupno . . . K	3770'87

Iskaz o imovini i glavnici hrv. arheol. društva koncem godine 1904.

1. Uložnica Prve hrvatske štedione broj 99407	K	1044'29
2. » » » » » 99408	»	1366'10
3. » » » » » 99409	»	1470'73
4. » » » » » 99410	»	307'26
5. » » » » » 114012	»	594'56
6. » » » » » 114382	»	813'—
7. » » » » » 114383	»	2482'—
8. » hrv. eskomptne banke broj 3815	»	1983'65
9. » » » » » 3816	»	574'93
10. » » » » » 3818	»	2056'99
11. » » » » » 5240	»	213'06
12. » » » » » 11284	»	2474'44
13. Gotovina u blagajni 31. XII. 1904.	»	176'—
	Ukupno . . . K	15557'01

Društvena glavnica početkom godine 1904.	K 13101·96
Dodalo se glavnici tečajem godine	» 118·26
Društvena glavnica koncem godine 1904.	» 13220·22
Koncem godine raspoloživo za izdavanje »Vjesnika«	» 2336·79

Nadzorni odbor, u koji su bila izabrana gospoda Gjuro Crnadak, Gjuro Deželić i dr. Nikola Gržetić, pregledao je račune i našao ih u redu. Na osnovu izvještaja ove gospode primila je glavna skupština izvještaj blagajnikov na znanje.

Skupština je na to pristupila izborima, te je u nadzorni odbor ponovno izabrala gospodu Gj. Crnatka, Gj. Deželića i dra Nik. Gržetića. U upravni odbor izabrana su gospoda: dr. J. Brunšmid, dr. A. Musić, Ferdo Ž. Miler, dr. A. Müller, Janko Barlé, Emilij Laszowski, dr. Viktor Hoffiller, Ant. Jiroušek.

Skupštinar dr. Brunšmid spominje zasluge dosadašnjega predsjednika dra. Kršnjavoga za

društvo. On mu je bio prvim tajnikom, a kasnije, kada je društvu trebalo najviše pomoći, pokazao se je pravim prijateljem društva. Slično je govorio i skupštinar Gj. Deželić, te je na njihov predlog jednoglasno zaključeno, da se dru. Kršnjavomu ima zapisnički izraziti zahvalnost društva.

Pošto daljih predloga nije bilo, zaključio je predsjednik skupštinu.

* * *

Novo izabrani odbor konstituirao se je 9. lipnja u naročito zato sazvanoj sjednici ovako: Predsjednik: dr. Jos. Brunšmid, potpredsjednik: dr. Aug. Musić, tajnik: Emilij Laszowski, blagajnik: dr. Viktor Hoffiller.

KNJIŽEVNE VIJESTI.

Bullettino di archeologia e storia dalmata pubblicato per cura di Fr. prof. Bulić. Anno XXVII. Nro 5—12. Spalato 1904 — Fr. Bulić Iscrizioni inedite (str. 41—55, 89—105). Iscrizioni inedite d'epoca veneziana (str. 55—56). Siculi ed i suoi dintorni (str. 56—67). G. Bersa Le lucerne fittili romane di Nona conservate al Museo archeologico di S. Donato di Zara (str. 68—74, III—116). Fr. Bulić Le Gemme dell' i. r. Museo in Spalato acquistate nell'a. 1903 (str. 75, 107—109). Descrizione delle lucerne fittili che furono acquistate . . . durante l'a. 1903 (str. 76, 109—111). Il sarcofago delle fatiche di Ercole nella cappella di s. Cajo Papa a Salona (str. 77). Dr. I. Bulić O prečem pravu Države na starinske nalaze i spomenike (str. 87—88). C. Vučetić Dal libro »Raccolta di varie Ducali Terminazioni Decreti, Giudicij e Decisioni dell' Archivio Capitolare di Lesina (str. 116—120). Fr. Bulić Scavi nella basilica episcopalis urbana a Salona durante gli a. 1903 e 1904 (str. 121—154). Scavi nel cimitero antico cristiano di sedici sarcofagi nella località detta „Kapljuč“ a Salona (str. 154—155). Nomi e marche di fabbrica su tegoli e mattoni acquistati . . . durante l'a. 1904 (str. 155—156). Iscrizioni trovate nei dintorni del cimitero antico cristiano di Manastirine (str. 157—166). Ritrovamenti nell'antico cimitero cristiano a Crikvine presso i casolari Jurić (Čučine kuće) sulla strada fra Salona e Vranjic (str. 167—170). Iscrizioni Salonitane restituite (str. 170—172). Un monumento romano presso la Chiesa di s. Elia nel villaggio di Humac inf. sull'isola Brazza (str. 172—173). G. Granić Raccolta di Manoscritti usati per l'opera dell'Illyricum sacrum dai PP. Dan. Farlati e Jac. Coleti (str. 174—184). Ristauro del Campanile del Duomo di Spalato (str. 184—185). Bibliografia. Indici.

— — — Anno XXVIII. Nro 1—8. Spalato 1905. — Fr. Bulić Dell' iscrizione che ricorda Furius Camillus Scribonianus luogotenente della Dalmazia negli a. 41—42 dopo Cr. e dell' epoca dell' introduzione del cristianesimo in Salona (str. 3—34). Il sar-

cofago d'Ippolito e Fedra nel Museo Arch. di Spalato (str. 34—37). Il sarcofago colla rappresentazione della caccia del cinghiale caledonio nel Museo Arch. di Spalato (str. 38—45). S. Anastasio (str. 45—49). Iscrizione cristiana trovata a Sebenico e proveniente probabilmente da Rider (str. 49—51). G. Bersa Le Lucerne fittili romane di Nona conservate al Museo arch. di S. Donato di Zara (Nastavak; str. 51—66). Fr. Bulić Cammeo rappresentante l'imperatore Caracalla (str. 67). Il sarcofago rappresentante il passaggio degli Israeliti attraverso il Mar Rosso (str. 67). Ritrovamenti risguardanti la Necropolis in horto Metrodori a Salona (str. 68). P. Pisani La Dalmatie de 1797 à 1815 (Nastavak; str. 68—88). Fr. Bulić Ancora un cenno sulla lucerna di Annio Serapiodoro colla rappresentazione del buon Pastore (str. 88—90). Bibliografia. Supplementi (D. Savo Ripostiglio di 183 denari e 3 vittoriatì romani trovati a Zasiok distretto di Sinj; str. 1—9. Accessiones et correctiones ad Illyricum sacrum del P. Farlati di Coleti. Nastavak; str. 105—120).

Starohrvatska prosvjeta. Glasilo hrvatskog starinarskog društva u Kninu. God VIII. sv. 1—2 (br. 3—4 od VII. sv. nije još izišao). Urednik joj Frano Radić. U Kninu 1904. — Hrvatima, našim čitateljima (str. 1—4). J. Vajs Dva kamena odlomka pisana oblom glagolicom u Kninskom muzeju (str. 5—10). P. Kaer Parathalassia. Geografsko-povjestničke crtice (str. 11—19). V. Vuletić-Vukasović Sredovječni nadpisi (Nastavak; str. 20—27.). F. Radić Kolo sa zvončićima u župnoj crkvi ss. Kuzme i Damjana na Lastovu (str. 28—30). Crkvice hrvatsko-romaničkoga sloga na Lastovu (str. 31—34). Pregrade svetišta (septum) i s njima spojene kamenite grede (trabes) starohrvatskih crkava (str. 35—40). Tri šlema nadjena u Vidu kod Metkovića nijesu germanskog, nego slavenskog porijetla (str. 41—55). [Posve pogrešan nazor. Op. ur.]

Vjestnik kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog zemaljskog arkiva. Uređuje Dr. Ivan pl. Bojničić Kninski. Godina VI. svezak 3. i 4.

Zagreb 1904. — L. Ivančan Vratislav i pleme Aka (str. 145—163). Dr. L. Jelić Dvanaest isprava za povjest Hrvatske i susjednih zemalja od 1452—1535 g. (str. 164—175). Dr. Đ. Šurmin Iz Gajevih vremena. Prilog novijoj povjesti Hrvatske (str. 176—184). Dr. Fr. Bučari i Dr. Đ. Šurmin Hrvatski prilozi povjesti reformacije (str. 185—191). Dr. Fr. Bučar Prilozi protestantizmu u Hrvatskoj iz nadbiskupskog arkiva u Zagrebu (str. 192—220). Dr. I. pl. Bojničić Neizdane isprave o progonu vještica u Hrvatskoj (str. 221—241). E. Laszowski Listine općine Sv. Jelene Koruške kod Križevaca (str. 242—265). Dr. B. Magasházy Neizdana isprava od g. 1278 (str. 266—272).

— — — Godina VII. sveska 1—4. Zagreb 1905. — E. Laszowski Listine općine Sv. Jelene Koruške kod Križevaca (str. 1—45). Dr. M. Wertner Ban Ivan Čuz i njegova obitelj. Ispravak (str. 46—52). Vj. Klaić Pad Obrovca, Udbine i Jajca. Prilog za hrvatsku povjestnicu godine 1527—1528 (str. 53—69). Dr. M. Wertner Dodaci k itineraru kralja Ljudevita I. (str. 70—72). L. Ivančan Potomci plemena Ake (str. 73—83). E. Laszowski Prilozi za povjest hrvatske krajine (str. 84—119, 229—236). Dr. D. Gruber Povjesni spomenici plemićke općine Turropolje. Sv. I. (Prikaz. Str. 120—136). Dr. F. pl. Šišić Iz arkiva u Željeznom (str. 137—177). Dr. I. pl. Bojničić Kraljevske darovnice, odnoseće se na Hrvatsku. Iz kraljevskih registraturnih knjiga „Libri Regii“ (str. 178—208, 237—276). Dr. F. pl. Šišić Iz arkiva u Kormendu (str. 210—228). † Ivan Krst. Tkalčić (277—278). Svaštice.

Vitezović. Mjesečnik za genealogiju, biografiju heraldiku i sfragistiku. Godina II. Broj 1—3. Zagreb 1905. — Pristup. E. Laszowski Pavao Ritter-Vitezović kao heraldik i genealog. Dr. V. Deželić O hrvatskom biografskom leksikonu. E. Laszowski Hrvatsko plemstvo. J. Barlè Josip Juraj Strossmayer. E. Laszowski Rod Ratkaja Velikotaborskih. E. Laszowski Plemićke povelje. — Književnost — Sitnice. — Upti.

Hrvatski bibliofil. Mjesečnik za bibliotečnu i bibliografsku nauku. God. I. Broj 1—3 Zagreb 1905. — Pristup. Dr. V. Deželić Novoselska tiskara u Zagrebu. M. Breyer O krivim i patvorenim hrvatskim tiskarskim mjestima Dr. Đ. Šurmin Instrukcije za tiskare u 1845. godini. Dr. V. Deželić Dvie glagolske inkunabule. Dr. V. Deželić Pamflet proti banu Gjulaju. Dr. V. Deželić Hrvatski bibliofil

XVIII. vijeka. Dr. V. Deželić O nekim starim, nepoznatim, hrvatskim knjigama. M. Breyer Stare igraće karte sa hrvatskim tipovima. Dr. V. Deželić Novi primjerak „Postile“ Antuna Vramca. E. Laszowski Slike Kuripešićeva putopisa. — Književnost. — Upti.

Rad jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Knjiga 157. Razredi historičko-filozofički i filozofičko-juridički 62. U Zagrebu 1904. — Dr. T. Maretić I. S. Turgenjev u hrvatskim i srpskim prijevodima. Kritičko bibliografički prijedlog (str. 1—113). Vj. Klaić Marturina. Slavonska daća u srednjem vijeku (str. 114—213). Dr. Iv. Štrohal Opravdanost vlasnosti (Nastavak; str. 214—240).

Knjiga 160—63. U Zagrebu 1905. — Dr. Iv. Štrohal Opravdanost vlasnosti (Svršetak; str. 1—54). Dr. K. Horvat Ivan Zakmardi, protonotar kraljevstva hrvatskoga (sa slikom; str. 55—115). Fr. S. Kuhač Osobine narodne glazbe, naročito hrvatske (str. 116—251).

Starine. Na svijet izdaje jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Knjiga XXXI. U Zagrebu 1905. — Prof. Vikentij Vasiljević Makušev Isprave za odnošaj Dubrovnika prema Veneciji. Sabrao —, za tisak priredio Dr. Milan Sufflay (str. 1—257). Jos. Vajs Starohrvatske duhovne pjesme (str. 258—275). Prof. Bare Poparić Pisma Ivana Lučića Trogirana (str. 276—320).

Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae. Diplomatički zbornik kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije. Izdala jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti potporom vlade hrv., dalm. i slav. Sabrao i uredio T. Smičiklas. Svezak II. Listine XII. vijeka (1101—1200). Zagreb 1904.

Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena. Na svijet izdaje jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Knjiga IX., svezak 2. Urednik Dr. D. Boranić. U Zagrebu 1904. — P. Jemeršić Narodne humoristične gatalice i varalice (str. 161—190). Fr. Ivanišević Pojica. Narodni život i običaji (Nastavak; str. 191—326).

Knjiga X., svezak 1. U Zagrebu 1905. — Dr. Fr. Ilišić Sitni prilozi (str. 1—10). Fr. Ivanišević Pojica. Narodni život i običaji (Nastavak; str. 11—111). M. Žulić Igre na sijelu (Vareš u Bosni; str. 112—129). Vl. Ardalić Narodne pripovijetke (Devrske u Dalmaciji; str. 130—143). Iv. Filakovac Vjerovanja (Retkovci u Slavoniji; str. 144—149). Vid Habjanić Lan (Mursko polje; str. 150—155). Lina Bijelić

Varin dan u Konavlima (str. 156—157). Anka Stipetić-Valka Ivaški krijes (str. 157—158). M. Biljan Dvije narodne zdravice (str. 159—160).

Grada za povijest književnosti hrvatske.

Na svijet izdaje jugoslav. akademija znanosti i umjetnosti. Knjiga 4. Uredili M. Šrepel i A. Musić. U Zagrebu 1904 — Pripomenak. B. Budisavljević Recimo koju o Franu Kurelcu (O 30. obljetnici smrti njegove. Str. 1—68). Dr. T. Matić Dubrovačke preradbe dviju Molièrovih komedija (str. 69—134) Dr. M. Rešetar Talijanske pjesme Dinka Raiine (str. 135—149). R. Brandt Prinosa k tekstu Palmotičeve „Captislave“ (str. 150—172). Dr. Fr. Flešić O izvoru Vrazova „Babjega klanca“ (str. 173—178). Dr. T. Matić Zadnji dani Lovre Mahnića (Šenoina Prijana Lovre. Str. 179—185). M. Šrepel Prvo pjevanje Davideide (str. 186—215). M. Šrepel Molba V. Lisinskoga upravljena banu Jelačiću (str. 216—218).

Ljetopis jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti za godinu 1904. 19. svezak. U Zagrebu 1905. U njem med ostalim nekrolog Dra. Franje Maixnera od Dr. Đ. Körblera.

Atti e memorie della società istriana di archeologia e storia patria. Vol. XX Fasc. 1° e 2°. Parenzo 1904. — Senato Rettori (cont.; str. 1—45). Processi di luteranismo in Istria (cont.; str. 46—77). Bern. dott. Schiavuzzi Cenni storici sull' etnografia dell' Istria (fine; str. 78—94). Cam. De Franceschi Il comune polese e la signoria dei Castropola (cont.; str. 95—130). Ferd. Pasini Fra Gian Rinaldo Carli e Girolamo Tartarotti (str. 131—197). „Il conservatore“ di Pietro Kandler (str. 198—248).

Archeografo Triestino. Vol. I della terza serie, Trieste 1903—1905. G. Occioni-Bonaffons Del castatico del monastero dei SS. Martiri in Trieste. Pre' Valentino Baldissera Messer Luca de Renaldis di Veglia, vescovo eletto di Trieste, e il suo diario, 1451—1513. Giuseppe Vassilich Sull' origine dei Cici; contributo all' etnografia dell' Istria. Giuseppe Gelcich Saggi di scritture di bordo del medioevo. Arduino Berlam Fiaschetta da polvere nel civico museo di antichità a Trieste (con due tavole). Tommaso Luciani Il vallo romano sopra Clana; lettera a Pietro Kandler. Alberto Puschi La strada romana da Aquileia ad Emona ed una recente pubblicazione che la riguarda. Matteo Giulio Bartoli Un po' di sardo. Ferdinando Pasini Un' amicitia giovanile di Niccolo Tommaseo. Arnaldo

Segarizzi Un maestro piranese del secolo XIV. Ercole Scatassa Lettere inedite riguardanti l'assedio di Vienna fatto dai Turchi nell' anno 1683. — Bibliografia. Notizie archeologiche. Atti della società di Minerva.

Vol. II. fasc. 1. Trieste 1905. Baccio Ziliotto Codici capodistriani con particolare riflesso a un codice della Batracomiomachia. Giulio Subak Noterelle sarde Norberto Krebs Densità e aumento della popolazione nell' Istria e in Trieste. Attilio Hortis Di Tomaso Diplovatazio e delle sue notizie sull' Istria. Giuseppe Vidossich Etimologie friestine e istriane. — Bibliografia. Necrologia (Giuseppe Caprin †). Atti della società di Minerva.

Ljetopis Matice srpske. Knjiga 226—228 (IV—VI. za godinu 1904). U Novom Sadu 1904. — Dr. Br. Petronijević Tolstojeva teorija umjetnosti (Estetika)... Savka Dra. J. Subotića O našim narodnim tkaninama i rukotvorinama. M. Miljanov Popović-Drekalović Životi običaji Arbanasa. Jov. Radonić Pismo A. I. Turgenjeva mitr. St. Stratimiroviću i odgovor mitropolitov sa prilogom njegove rasprave o Vlasima. — Književnost. Umetnost. Glasnik. Nove knjige.

Knjiga 229—234. (I.—VI. za godinu 1905.) U Novom Sadu 1905. — Il. Ruvarac Prilošci historijskoj geografiji Srbije. M. Miljanov Popović-Drekalović Život i običaji Arbanasa. A. Ivić Kad je i od koga je Stjepan Vukčić dobio titulu „Herceg od sv. Save?“ J. Bart Dišinski Razvoj literature Lužičkih Srba sa osobitim obzirom na njeno sadašnje stanje. N. Ivanović-Korobka Iz najnovije ruske književnosti. M. Car Stjepan Mitrov Liubiša. St. Stanojević Knjige u starim srpskim zapisima. Jov. Skerlić Milica Stojadinović Srpkinja. Književna slika. — Književnost. Umetnost. Glasnik.

Knjige Matice srpske. Broj 9. Branislav Đ. Nušić Kosovo. Opis zemlje i naroda. Izdanje sa slikama. II. svezka. U Novom Sadu 1903.

Broj 11 i 12. Jovan Radonić Zapadna Europa i balkanski narodi prema Turcima u prvoj polovini XV. veka. U Novom Sadu 1905.

Br. 13. Život Dra. Jovana Subotića (Autobiografija) Treći deo: Leto. U Novom Sadu 1905.

Glas srpske kraljevske akademije. LXVIII. Drugi razred 42. Beograd 1904. — Jov. N. Tomić Politički odnos Crne Gore prema Turskoj 1528—1684 god. (str. 1—107.) Dr. Drag. M. Pavlović Prilog istoriji Kočine Krajine i Mihaljevićevog frajkora (str. 109—158). Dr. Mil. Vasić Jedna

mermerna glava u Narodnom Muzeju (str. 159—174). Jovan Živanović Složene riječi u srpskom jeziku (str. 175—207).

Srpska kraljevska akademija Spomenik XLI. Drugi razred 36. Beograd 1904. — Stara Srbija i Albanija. Putevija zapiski J. S. Jastrebova. Sa uvodom od Momčila Ivanića.

— — — Godišnjak. XVIII. 1904. Beograd 1905.

— — — Zbornik za istoriju, jezik i književnost srpskoga naroda Prvo odeljenje. Knjiga III. Stari srpski zapisi i natpisi, skupio ih i uredio Ljub. Stojanović. Knjiga III. Beograd 1905.

Drugo odeljenje. Knjiga I. Ispisi iz pariskih arhiva (Grada za istoriju prvoga srpskoga ustanka), prikupio Dr. Mih. Gavrilović Beograd 1904.

— — — Srpski etnografski zbornik. Knjiga šesta. Naselja srpskih zemalja. Knjiga III. Uredio Dr. J. Cvijić. Beograd 1905. — Rista T. Nikolić Poljanica i Klisura (str. 1—244). Stanoje M. Mijatović Temnić (str. 245—406). Svetozar Tomić Skopska Crna gora (str. 407—520). Radomir M. Ilić Ibar (str. 521—692). Pop Bogdan Lalević i Ivan Protić Vasojevići u turskoj granici (str. 693—733). Mil. T. Rakić Kačer (str. 735—859).

Izvestja muzejskega društva za Kranjsko. Uredil Anton Koblar. Letnik XIV. Ljubljana 1904. — Fr. Pokorn Doneski k zgodovini Bleda in okolice. Dr. Fr. Ilešič Kompetenti za mesto novomeškega prošta l. 1789 in 1790. Jern. Pečnik Prazgodovinska najdišča na Kranjskem. V. Steska Frančišek Mihael Paglovec. A. Aškerc Slovenski akti iz mestnega arhiva ljubljanskega. (Francoska doba). Dr. Fr. Ilešič Znamenite osebe na poti skozi Ljubljano leta 1775. in 1776. — Mali zapiski.

Letnik XV. Sešitek 1—4. Ljubljana 1905. — V. Steska Metelčica v šoli. Dr. Fr. Ilešič Dva slovenska ex-jezuita (ob koncu 18. veka). V. Steska P. Gabriel Gruber. V. Steska Valentin Mencinger. Ljubljanski slikar (1702—1759). J. Barlè Ivan Krstitelj Tkalčić. Dr. Iv. Prijatelj Pohlinova „Bibliotheca Carnioliae“ v rokopisu licejske knjižnice. Iv. Vrhovnik Iz stiškega arhiva. — Mali zapiski.

Mitteilungen des Musealvereins für Krain. Geleitet von Fr. Komatar. XVII Jahrgang. Laibach 1904. — P. v. Radics Familien-Chroniken krainerischer Adelliger im 16. und 17. Jahrhundert. K. Črnologar Die Ziviltrauungen unter der französischen Herrschaft Fr. Ko-

matar Das Laibacher Privilegienbuch. Fr Komatar Archiv-Inventare. W. Šmid Ueber Entstehung und Herausgabe der Bibel Dalmatins. R. Justin Locale Florenschilderungen aus Krain und dem Küstenlande. Dr. Fr. Ahn Eine „Neue Zeitung“ über Hans v. Lenkovič und den Rittmeister Lamberger. — Literaturberichte. — Aus Vereinen, Archiven, Bibliotheken, Museen. — Personalnachrichten. — Rechnungsabschluss des Musealvereines f. Krain f. d. J. 1903.

XVIII. Jahrgang. I—IV. Heft. Laibach 1905. — R. Justin Ein botanischer Sommerausflug in das Velebitgebirge. Fr. Komatar Die Theilnahme Hans Katzianers an den Kämpfen gegen Zápolya im Jahre 1528. A. Luschin v. Ebengreuth Ein Protocoll der Stadt Stein in Krain aus den Jahren 1502/03. Dr. W. Šmid Das Gräberfeld von Krainburg. Vorläufiger Bericht (Mit 2 Tafeln). M. Freiherr v. Zois Die Etrusker in Krain. Dr. W. Šmid Der bildliche Schmuck der Krainer Biennstöcke. Folkloristische Skizze. Fr. Komatar Das Schlossarchiv in Auersperg. — Archiv-Inventare. — Kleine Mitteilungen. — Rechnungsabschluss des Musealvereines für Krain f. d. J. 1904.

Časopis za zgodovino in narodopisje. Izdalo Zgodovinsko društvo v Mariboru. Uredil Anton Kaspret. Leto I. Maribor 1904. — Predgovor. A. Kaspret O podelitvi deželnega maršalstva na Štajerskem l. 1560. Dr. K. Štrekelj Slovensko cesarsko odločilo iz l. 1675. Dr. K. Štrekelj Prispevki k poznavanju slovenskih krajevnih imen po nemškem Štajerju. Dr. K. Štrekelj Dodatek k spisu „Slovensko cesarsko odločilo iz l. 1675. Dr. Fr. Ilešič O slovenskem Štajerju v Jožefinski dobi. † M. Slekovec Grad in graščina ljutomerska. F. Kovarič V spomin Mateju Slekovcu. A. Kaspret Dr. Vladimir Levec. — Mala izvestja. — Književna poročila. — Društvena poročila.

Leto II. 1. in 2. snopič. Maribor 1905. — Dr. Fr. Ilešič Iz prvih časov romantike. — Mala izvestja. — Književna poročila.

Hermann Julius Hermann. Zur Geschichte der Miniaturmalerei am Hofe der Este in Ferrara. Jahrbuch der kunsthistorischen Sammlungen des Allerhöchsten Kaiserhauses. XXI. Bd. Wien 1900.

Biser galerije Strossmayerove jesu minijature, što ih je pokojni biskup kupio u Rimu g 1870. od Giovannia di duchi d' Amalfi za 4000 škuda (20.500 lira). Biskupu su pripovije-

dali, da su ove minijature izrezane iz nekoga kodeksa u kraljevskoj palači u Napulju, kad je Garibaldi, protjerav Burbone osvojio grad. Odjelni predstojnik Tkalec u Rimu pribavio je biskupu ove krasne umjetnine. Sudilo se, da su stranom talijanske, stranom francuske škole iz XV. stoljeća.

Kad sam kasnije počeo istraživati izvore i sastavljati kritični katalog galerije, došao sam do uvjerenja, da su bar nekoje od tih figura lombardske škole, pa sam to mnijenje zastupao u svojim predavanjima. Osnivao sam to mnijenje na obliku nekih lica en miniature Passepartouta C., imenice onoga lovorom ovjenčanoga mladića i gospode, koja na lijevo kraj njega stoji.

Okolnosti mi nijesu dopustile, da nastavim rad oko kritičnoga kataloga i da se dalje bavim s našom galerijom.

Bilo bi u ostalom uvijek teško, pače nemoguće doći do rezultata, do kojih je došao Hermann Julius Hermann, jer u nas nitko nema one društvene sveze, koje su činovniku carskih zbirka otvorile puteve.

Nama je bilo teško ustanoviti nekadašnjega vlasnika tih minijatura, jer je tat, koji ih je izrezao, izgrebao bio sve grbove, da svojemu djelu zametne trag.

Tek se je po Monocerosu u ornamentima moglo slutiti, da su te minijature pripadale kući Este, ali se ta slutnja nije dala zgustiti u određeniju tvrdnju.

O svemu tomu vodila se je po više puta riječ; galerijski katalog u drugome ili bar trećemu izdanju mogao je prema tome ubilježiti ono, što smo o tim minijaturama mogli doznati.

Svako opredjeljivanje starih umjetnina tek je naslućivanje, ako se ne nađu pozitivni podaci, na koje se sud o slici osniva.

Hermann je ovo pitanje mogao definitivno riješiti na pozitivnom temelju. Među mnogom gospodom, koja su piscu na ruku išla i kojima se u svojoj raspravi (str. 126) zahvaljuje, najvažniji je centralni direktor Nj. ces. i kr. Visosti nadvojvode Franje Ferdinanda, jer je piscu ove studije o minijaturama na dvoru Este ishodio dozvolu, da je mogao proučiti dva kodeksa, što ih ima nadvojvoda, a to su baš oni rukopisi, iz kojih je tat izrezao naše minijature, koje su kasnije kupljene za biskupa Strossmayera.

To je naime: Breviarium Vojvode Ercola I. i Officium Vojvode Alfonsa I.

Naše minijature A—D naslovni su listovi toga brevijarija. Na minijaturi D odrezan je rub pa je valjda napose nekome prodan,

Sa četrnajest naših malih minijatura odrezani su svi rubovi.

Hermann veli, da su ta dva rukopisa 1859. došla u Beč. Vjerojatno je, da je dakle te godine, prije no su u Beč poslani, netko minijature iz njih izrezao.

Hermann uspostavlja na temelju dvaju nadvojvodinih rukopisa i na temelju naših minijatura cio popis svih slika, kako su nekoć bile u tim rukopisima poredane. U brevijariju ima još sada 300 malih minijatura.

Glede slikara, koji su te minijature izradili, veli Hermann, da ni on ne može sigurno ustanoviti imena, prem mu je i sav umjetnički i arhivalni materijal bio na raspolaganje.

Za minijature brevijarija scijeni Hermann, da su dovršene prije smrti Hercola (1504). Mi smo po stilu također sudili, da su oko konca XV. stoljeća slikane.

Za Officium Alfonsa I. ustanovljuje doba između 1505 i 1510.

Hermann misli, da su na minijaturama kuće Este tri umjetnika radila. Brevijarij Ercolov da je možda slikao Matteo da Milano, što se podudara s mojim mnijenjem, da je te minijature radio slikar lombardske škole, a isti umjetnik da je velikim dijelom izradio i Alfonsov officium.

Na nadvojvodinom primjerku po više puta se spominje »Alfonsus dux Ferrariae III«, a ures u njemu sasvime je srodan rubovima na našim minijaturama iz brevijarija.

Hermann je u sveučilišnoj biblioteci u Innsbrodu našao treći kodeks iz Ferrare i to Missale kardinala Ipolia I. Slike ovoga kodeksa vrlo su srodne nekim našim minijaturama. Pisac uzima, da ih je Matteo da Milano počeo, a da je dalju izradbu povjerio Cesaru dalle Vieze.

Držim, da bi Hermann na temelju potpunoga materijala, što mu je stajao na raspolaganje, mogao bio ustanoviti i suradništvo Cesara dalle Vieze na našim minijaturama. To je valjda onaj umjetnik, kojega je biskup Strossmayer na temelju mnijenja svojih rimskih savjetnika držao za umjetnika »njemačke škole«.

Hermann stavlja po ljepoti naše minijature nad sve druge minijature kuće Este, a može se reći, da u opće stoje u prvome redu s najljepšim minijaturama, što ih ima na svijetu.

K r š n j a v i.

Historija srednjega vijeka za narod hrvatski i srpski. Knjiga III. Varvarstvo otima mah nad Bizantijom, do smrti cara Heraklija (566—641). Napisao Natko N o d i l o. U Zagrebu 1905.

Emilij Laszowski Monumenta historica nobilis communitatis Turopolje-Povjesni spomenici plećm. općine Turopolja. Sabrao i troškom iste općine izdao — Svezak I. God. 1225—1466. U Zagrebu 1904. Svezak II. God. 1467—1526. U Zagrebu 1905. — U prvoj je knjizi kratak uvod, koji se odnosi na djelo samo i na arhivalnu gradu, sabranu u ovom lijepom zborniku. Svaka knjiga ima sprijeda popis priopćenih isprava sa kratkim sadržajem (Argumenta) i na koncu alfa-

betskim redom udešen Index personarum, locorum et rerum momentosarum, koji će u velike da posluži uporabivosti tih spomenika. U prvom je svesku 365 isprava, od kojih je najstarija iz g. 1225 od kralja Bele IV.; iz XIII. vijeka ima ih svega 35. U drugom je svesku 307 spomenika, koji sižu do vremena muhačke bitke. Izdanje posvema odgovara današnjim znanstvenim zahtjevima, a i oprema djela je dostojna, tako da ono služi na čast i autoru i plemenitoj općini turopoljskoj.

RAZNE VIJESTI.

Dvije važne vladine naredbe o čuvanju starih građevnih spomenika. Hrvatska zemaljska vlada nedavno je obnovila svoju jednu naredbu o čuvanju starih građevnih spomenika, što se nalaze u posjedu općinskom, pa ju je proširila i na takove, koji se nalaze u privatnom posjedu. Ako se te naredbe budu dobro izvršavale, prestat će naše historičke razvaline biti kamenolomima za svijet, koji nema ni pijeteta za stare spomenike, te žive svjedoke zemaljske prošlosti i narodnoga života, ni smisla za čar, što ga podjeljuju predjelu, u kojem se nalaze Nova naredba glasi:

Broj 23.423. U Zagrebu 19. studena 1905. Predmet: Starih gradina uzčuvanje I. Svim kr. županijskim oblastima i gradskim poglavarstvima. Pošto je ovostrana naredba od 31. siječna 1895. broj 1615. u predmetu uzčuvanja starih gradova (kastela i t. d.), spadajućih u vlasništvo općina u zaborav došla, to ju obnalazi ova kr. zemaljska vlada, odjel za bogoštovlje i nastavu u prepisu prigibno pod 7. tom naslovu dostaviti uz poziv, da ju taj naslov ponovno u tamošnjem području obnaroduje. Podjedno se taj naslov upozoruje na §. 32. građevnoga reda za ladanje, prema kojemu se stare zgrade historičke ili umjetničke vrijednosti ne smiju bez privole kr. kotarske oblasti niti porušiti niti kakovim dogradnjama ili prigradnjama nagrditi.

Sljedstvom toga, imade taj naslov istu skrb kao što po jur izdanoj naredbi od 31. siječnja 1895. broj 1615. voditi za stare gradine ne samo ako spadaju u vlastnost općina već u vlastnost svakoga inoga privatnika. Zabana Chavrak v. r.

Stara naredba glasi:

Broj 1615. U Zagrebu 31. siječnja 1895. Svim kr. županijskim oblastima i gradskim poglavarstvima,

Pošto se je više slučajeva zbililo, da su se bez daljnega pitanja imenito u javne svrhe pregrađivali i rušili danas u vlasnosti općina stojeći stari gradovi (kasteli), kojima obiluju osobito oni dijelovi Hrvatske, kuda se je nekoć protezala vlasnost kneževa Zrinskih i Frankopana, a tim su propali gdje koji građevni spomenici od historičke važnosti, to nalazi kr. zemaljska vlada, odjel za bogoštovlje i nastavu, kojoj je po njenoj prosvjetnoj zadaći bditi nad čuvanjem svih spomenika arheološkičke vrijednosti, upozoriti sve kr. županijske oblasti i sva gradska poglavarstva, da svagda, kad se radi o rušenju ili pregrađivanju starinskih građevina, o tome najprije izvijeste kr. zemaljsku vladu, odjel za bogoštovlje i nastavu, te za to izkode naročitu dozvolu. Grof Khuen-Hedervary v. r.

Iz hrvatskoga narodnoga muzeja. Numizmatička zbirka hrvatskoga narodnoga muzeja u Zagrebu ove se je godine prilično umnožala, a to naročito nabavom grčkih novaca iz zbirke Dr. Franje Gundruma, gradskoga fizika u Križevcima. G. Dr. Gundrum više je godina služio u Varni u Bugarskoj, pa, kako ga zanima arheologija, nije propustio vanredno zgodnu priliku, da si sastavi numizmatičku zbirku. U toj su zbirki bile neke veće serije novaca, koje su za popunjenje numizmatičke zbirke narodnoga muzeja mogle da posluže, pa su se zato, čim je vlasnik na to — ako i nešto teškim srcem — pristao, i kupile. To su bronsani novci, što su ih u doba rimskih careva kovali mnogi gradovi po Donjoj Moesiji, Thrakiji i Makedoniji, a bio je i veći broj srebrnih takovih novaca, kovanih po raznim gradovima grčkim na ime Philippa II. makedonskoga i Aleksandra Velikoga. Osobito dobro su u toj zbirki bili za-

stupani donjomoesijski gradovi Markianopolis (23 kom.), Nikropolis na Istru (11 kom.) i Odessus (Varna; 20 kom.), a ponešto i Tomis i Dionysopolis u Donjoj Moesiji i thrački gradovi Anchialus, Apollonia, Deultum, Maronea, Mesembria, Pautalia, Philippopolis, Serdica i Traiana. Nabavljena su nadalje 2 krasna zlatna statera Philippa II. makedonskoga, a od Aleksandra velikoga 2 zlatna statera (od njih je jedan suvremena barbarska imitacija), 24 tetradrachme i 39 drachmi. Među ostalim novcima nešto je manje običan bakren novac syrskoga kralja Molona. Osim 331 grčkoga novca kupio je muzej od g. Dra. Gundruma još i nekolike zlatne bizantinske i jedan zlatan kasnorimski novac, te rijedak srebrni medaljon rimskoga cara Vetrantijona, kovan u Sisku. Dobio se je nadalje još jedan mali skupni nahođaj sitnih grčkih bakrenih novaca, koje su po svojoj prilici gorska plemena u Rhodopi kovali, oponašajući većim dijelom novce grada Maroneje a dijelom i one grada Abdere. Ti su se novci prije jedno desetak godina našli blizu Kizilagača u Istočnoj Rumeliji, a ima ih od prilike 240 komada.

Medaljon cara Proba. Hrvatski narodni muzej dobio je prošle godine krasan jedan i veoma rijedak bakreni medaljon cara Proba, kovan u Sisku, koji se je u Sisku i našao. Na prednjoj mu je strani na lijevo okrenuto carevo poprsje, koje se vidi sa strane leđa. U kosi mu je lovor vijenac, na lijevom ramenu oklop od karičica sa krilatim Meduzinom glavom, a u desnoj ruci napereno koplje; druga nešto veća Meduzina glava vidi se ispred lijevoga ramena, te sigurno također spada k oklopu. Napis je IMP C M AVR PROBUS PIVS AVG. Na naličju je car prikazan na konju kako progoni neprijatelja. Car je gologlav ovjenčan lovorvijencem i ima na sebi oklop i carski plašt, koji za njim u vjetru leprša; na lijevoj ruci ima velik okrugao štit, a desna je ruka zamahnula dugim kopljem. Bradati neprijatelj sa phrygijskom kapom na glavi osvrće se k caru i kao da moleć za milost diže ruke. Iza cara konjanika stupa spuštene glave gologlav bradat drugi barbar, kojemu kao da su ruke napred u lancima svezane. Napis VIRT AVGVTV (sic!) NOSTRI i dole ispod poteza SCS. Ovaj krasnom zelenom patinom prevučeni rijetki novac, kojemu je promjer 37 mm, a težina 25.68 gr., darovao je g. Dr. Milan Šipuš, kr. javni bilježnik u Sisku, koji je već više puta narodni muzej lijepim darovima ugodno iznenadio. Narodni muzej mogao bi si želiti više takovih

prijatelja i po drugim krajevima Hrvatske i Slavonije, pa bi onda sigurno mogao lijepo napredovati.

† **Dr. Milivoj Šrepel**, sveučilišni profesor staroklasičke latinske filologije na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu umro je 23. veljače 1905. iza višegodišnje bolesti u 43. godini svoga života. Pokojnik, rodom Karlovčanin, bio je jedan od najplodnijih pisaca hrvatske znanstvene knjige i ponajbolji hrvatski latinista. Većina njegovih radova štampana je u izdanjima jugoslavenske akademije i Matice Hrvatske, te po raznim časopisima. Bio je urednikom akademijina zbornika »Grada za povjest književnosti hrvatske«, od kojega je iza njegove smrti doštampana četvrta knjiga. Radio je i na polju klasičke arheologije prirediv dva hrvatska izdanja Bojesenove knjige »Rimske starine«, od kojih je prvo izišlo g. 1873, a drugo g. 1900. Mnogobrojni prijatelji i štovatelji sačuvat će mu blagu uspomenu.

† **Ilarion Ruvarac.** Jovan Ruvarac rodio se 1832. u našoj Mitrovici, gimnaziju je počeo u Karlovcima a svršio u Beču 1852., tu i prava 1856., a 1861. stupi u kaludere (otuda Ilarion) Arhimandrit u Grgetegu posta g. 1874., a umrije eto 8. kolovoza (po starom kalendaru) 1905 od bolesnih jetara.

Ovo je opis »spoljajšnjeg« života toga znamenitog čovjeka, koji je bio i član dopisnik Jugoslavenske akademije, pa i član našega društva, zato mu evo i mi mećemo spomen-listak na njegov grob.

Časno je biti arhimandrit ili opat ugledna manastira. Ali Ilarion Ruvarac ako se prodičio kao duhovnik, on se proslavio kao povjesnik tako, da ga Srbi danas priznavaju kao prvoga prestavnika te struke.

Nije to vazda bilo tako. Ilarion Ruvarac izišao je 1856. (dakle još kao đak) raspravom o domaćim izvorima stare srpske povjesnice. Već taj je prvi rad pokazao svijetu, kakav se to rodio pisac istraživalac. Već tom raspravicom on je stao rušiti, što su Jovan Raić i njegovi nasljednici po narodnoj pjesmi i narodnom pričanju romantično-epskim i patrijarhalnim načinom svojim prikazivali svijetu kao istinu. I time smo označili smjer njegovoga rada uopće. On je napisao gotovo bezbroj rasprava, i sve se tiču historije srpskoga naroda, Bosne, Hercegovine, Crne gore, Stare Srbije i dr. — svjetske historije i crkvene. Ali gotovo sve te rasprave bile su sadržine strogo kritične, u tome smislu, da je njima ispravljao, što su ne-

kritično napisali drugi. Iz početka on se dakako silno zamjerio svijetu, ali jakost njegovoga znanja, poštenost njegovih namjera za cijeloga životnog mu rada svladale, osvojile su napokon i njegove protivnike.

Ovaj kritično-polemički rad smetao mu je, da nije dospio napisati veliko sustavno djelo o historiji svoga naroda. Najveća mu je radnja o knezu Lazaru. Mi njemu u velike priznajemo zaslugu, što je i pričanje narodnih pjesama znao kritički osvjetljavati.

Danas nad njegovim grobom plače srpski narod, a žali i hrvatski; takav umni radnik trebao je još poživjeti, jer je još imao mnogo da nam kazuje kao glasnik znanja i apostol istine.

Nije bilo suđeno . . . F. Ž. Miler.

Prvi internacijonalni arheološki kongres u Ateni. Prvi internacijonalni arheološki kongres održao se od 7. do 13. travnja o. g. u Ateni. Grčka je vlada namjeravala da sazove ovaj kongres već u godini 1897., ali joj političke prilike u državi toga nisu dopuštale. Međutim je bilo jasno, da se prvi međunarodni arheološki kongres može održati samo u Grčkoj, pa je za to učeni svijet čekao, dok se prilike u Grčkoj poprave. Tek za ovu godinu mogla je Grčka da razošilje pozive. Odziv je bio sjajan; prijavilo se do blizu 500 učesnika, a bilo je najavljeno do 120 predavanja. Kongres je otvorio 7. travnja grčki prijestolja nasljednik, a iza njega su govorili pozdravne govore ministar prosvjete Karapanos i generalni eforos Kavvadias. Radilo se u 7 sekcija: 1. klasična arheologija; 2. prehistorijska i orijentalna arheologija; 3. muzeji i njihova uprava, iskapanje

i čuvanje spomenika; 4. epigrafija i numizmatika; 5. geografija i topografija; 6. bizantinska arheologija i 7. arheologija i škola. U ovih su se 7 sekcija držale 34 sjednice, u kojima se je raspravljalo o raznim predmetima. Držalo se mnogo znanstvenih predavanja, koja su se velikim dijelom ticala klasične arheologije, ali se je opazilo, da je proučavanje grčke zezalje u prehistorijsko doba, napose Krete, došlo do znatnih rezultata. Neke su sekcije mogle zaključiti i znatnije pothvate. Tako je sekcija za bizantinsku arheologiju zaključila, da će se izdati ikonografija bizantinskih vladara i zbornik grčkih napisa od smrti Theodosijeve (395) do godine 1821. U sekciji za upravu muzeja mnogo se raspravljalo o međusobnom saobraćaju muzejskih uprava, izmjeni dupličnih komada i olakoćenju znanstvenoga rada onima, koji hoće da se muzejskim zbirakama okoriste. Sekcija, koja je raspravljala o tom, kako se ima arheologija uvesti u škole, u glavnom se je složila u tom, da ne treba arheologiju predavati kao posebni predmet, ali da treba u školi svagdje, gdje god se pruži prilika, uputiti na rezultate, što su se polučili u pojedinim arheološkim doktrinama.

Zaključna se je sjednica držala 13. travnja pod predsjedanjem Karapanosovim. U toj je sjednici Homolle referirao o uspjehu kongresa. U mnogim se je pitanjima polučio sporazum, u mnogim pak nije se došlo do zaključka. Ako se pomisli na silni materijal i na kratko vrijeme, onda se to čini sasvim naravnim. Iza kongresa bilo je više izleta na neka mjesta, na kojima su razne škole iskapale. Slijedeći će kongres biti za dvije ili tri godine u Kairi. V. H.

INHALT DES „VJESNIK“

der kroatischen archaeologischen Gesellschaft in Zagreb (Agram).

Neue Serie Band VIII. 1905.

	Seite
Barlé Janko: † Ivan Krstitelj Tkalčić	165
Brunšmid Dr. Josef: Alterthümer des früheren Mittelalters aus Kroazien und Slavonien	208
— — — Die Steindenkmäler des kroatischen Nationalmuseums in Zagreb (Agram). Fortsetzung	35
— — — Einige Münzfunde in Kroazien und Slavonien. V, XVIII—XXV.	176
Hoffiller Dr. Viktor: Das praehistorische Grabfeld in Smiljan bei Gospić	193
— — — Ueber eine Bleireliefplatte aus Divoš	204
— — — Ueber eine Votivreliefplatte aus Blei aus Serbisch-Mitrovica	118
Klaić Vjekoslav: Das kroatische Königreich im XV. Jahrhunderte und im erstu Viertel des XVI. (1409—1526).	129
— — — Ueber die Krönung ungarischer Arpadenfürsten zu Königen von Dalmazien und Kroazien (1091—1207)	107
Krnic Bogoljub: Eine Zagreber (Agramer) Urkunde aus dem Jahre 1482 über die Befreiung von Mautzahlungen	159
Milčetić Ivan: Drei glagolitische Urkunden aus Istrien aus dem XV. Jahrhunderte	30
Šišić Dr. Ferdinand: Ueber den Tod des kroatischen Königs Zvonimir	1
Vasić Dr. Miloje: Ein Bronzegefäß aus Viminacium	148
Vulić Nikola: Zwei römische Inschriften aus der Crna Gora (Montenegro)	172
Generalversammlung der kroatischen archaeologischen Gesellschaft vom 4. Mai 1905.	221
Literarische Nachrichten	226
Verschiedene Nachrichten	231
Inhalt des »Vjesnik« der kroatischen archaeologischen Gesellschaft in Zagreb (Agram). Neue Serie. Band VIII. 1905.	234
Verzeichnis der Abbildungen	234

VERZEICHNIS DER ABBILDUNGEN.

Abbildungen der Steindenkmäler des kroatischen Nationalmuseums in Zagreb (Agram):

58. Attis. Torso einer Statuette aus Italien. 59. Kopf eines Panischen oder eines jungen Satyrs. Provenienz unbekannt. 60. Torso eines jungen Satyrs (oder des Dionysos) aus Mitrovica. 61. Ein Knabe mit einem Hahn. Bruchstück einer kleinen Gruppe aus Solin (Salona) in Dalmazien. 62. Torso eines Imperators aus Solin (Salona) in Dalmazien. 63. Männliche bekleidete Figur aus Solin (Salona) in Dalmazien. 64. Porträtkopf eines älteren Griechen. Provenienz unbekannt. 65. Porträtkopf eines jüngeren Römers (Kaiser Nero?) aus Italien. 66. Kopf des M. Aurelius oder Commodus als Caesar. Aus Italien. 67. Porträtkopf eines älteren Römers. Aus Italien.	68. Porträtkopf eines älteren Römers. Aus Zagreb (Agram). 69. Bruchstück eines älteren männlichen Porträtkopfes. Aus Italien. 70. Porträtkopf eines älteren Römers. Aus Italien. 71. Porträtkopf eines Knaben. Aus Solin (Salona) in Dalmazien. 72. Porträtkopf eines römischen Knaben. Aus Italien. 73. Kopf eines jüngeren Mannes. Provenienz unbekannt. 74. Kopf eines jüngeren Mannes. Aus Osijek (Essek). 75. Bruchstück eines kopfförmigen Gefäßes. Aus Italien. 76. Porträtkopf einer jüngeren Frau. Aus Solin (Salona) in Dalmazien. 77. Weiblicher Porträtkopf. Aus Solin (Salona) in Dalmazien. 78. Kopf einer Frauenstatue aus Solin (Salona) in Dalmazien. 79. Porträtkopf einer Römerin. Aus Italien.

80. Weibliche Porträtbüste aus Italien.
 81. Kopf einer weiblichen Statuette aus Gornji Muć in Dalmazien.
 82. Vordertheil eines weiblichen Kopfes aus Sisak.
 83. Kopfbruchstück einer weiblichen (?) Figur aus Italien.
 84. Torso einer jugendlichen männlichen Figur aus Sisak.
 85. Torso einer bekleideten Statuette aus Italien.
 86. Unterer Theil einer weiblichen Statuette aus Italien.
 87e. Ein rechter von einer Schlange umwundener Fuss aus Italien.
 93. Basisbruchstück einer Panstatue. Wahrscheinlich aus Dalmazien.
 94. Basis einer Statuette aus Mitrovica.
 95. Basisbruchstück einer Statuette aus Mitrovica.
 97. Basis aus Sisak.
 98. Helm von einem Tropaeum aus Drvišica bei Karlobag (Carlopage).
 100. Eber und Hund. Gruppe aus Osijek (Essek).
 101. Ein Hahn aus Sisak.
 B. R e l i e f e.
 102. Ares. Reliefplatte aus Sisak.
 103. Asklepios und Hygieia. Votivrelief aus Zemun (Semlin).
 104. Athena oder Roma. Bruchstück eines Reliefs aus Mitrovica.
 105. Herakles mit den Hesperidenäpfeln. Votivrelief aus Zemun (Semlin).
 106. Herakles und Hesione. Votivrelief von der Crkvina bei Golubić in Bosnien.
 107. Hilaritas (?). Bruchstück einer vierseitigen Säule mit Reliefs aus Sisak.
 108. Kentaur. Reliefplatte aus Sisak.
 109. Thrakischer Reiter. Votivrelief aus Sisak.
 110. Liber. Bruchstück eines Votivreliefs aus Zemun (Semlin).
 111. und 112. Liber und Libera. Bruchstücke zweier Votivreliefs aus Zemun.
 113. Liber. Bruchstück eines Votivreliefs aus Zemun.
 114. Liber und Libera. Bruchstück eines Votivreliefs aus Zemun.
 115. Libera. Bruchstück eines Votivreliefs aus Zemun.
 116. Maenade. Bruchstück eines Votivreliefs aus Zemun.
 117. Bruchstück eines dionysischen Votivreliefs aus Zemun.
 118. Bruchstück eines Votivreliefs aus Zemun.
 120. und 121. Mithrasopfer. Zwei Votivreliefs aus Sisak.
 122. Cautes. Theil eines Votivreliefs aus Sisak.
 123. Mithras den Stier tötend. Votivrelief von der Crkvina bei Golubić in Bosnien.
 124. Mithras den Stier tötend. Bruchstück eines Votivreliefs aus dem Bache Obdulja bei Sinac (Bezirk Otočac).
 125. Nemesis. Votivrelief mit zwei Inschriften aus Sčitarjevo.
 126. Nympe. Bruchstück eines Reliefs aus Varaždinske Toplice.
 127. Priapus. Votivrelief aus Sisak.
 128. Silvanus — Pan. Votivrelief aus Solin (Salona) in Dalmazien.
 129. Silvanus — Pan. Votivrelief; wahrscheinlich aus Solin.
 130. Silvanus — Pan. Bruchstück eines Votivreliefs mit Inschrift; wahrscheinlich aus Solin
 131. Bruchstück eines Votivreliefs aus Mitrovica.
 132. Bruchstück eines Reliefs aus Sisak.
 133. und 134. Bruchstück zweier Votivreliefs aus Sisak.
 136. Bruchstück eines Votivreliefs aus Mitrovica.
 137. Jüngerer männlicher Kopf (Dionysos?) aus Solin in Dalmazien.
 138. Bruchstück eines Hochreliefs von der Crkvina bei Golubić in Bosnien.
 139. Die Geburt des Dionysos. Sarkophagrelief aus Italien.
 140. Die Jagd auf den kalydonischen Eber. Bruchstück eines Sarkophagreliefs aus Italien.
 141. Bruchstück eines Sarkophagreliefs aus Rom (Aus einem Raub der Kore?).
 142. Silen und Nympe. Bruchstück eines Sarkophagreliefs aus Italien.
 143. Vier Knaben. Bruchstück eines Sarkophagreliefs aus Italien.
 144. Wettrennen von Eroten. Bruchstück eines ovalen Sarkophags aus Italien.
 145. Eroten. Fries von einem Sarkophagdeckel aus Italien.
 146. Eros mit Guirlande. Bruchstück eines Sarkophagreliefs aus Mitrovica.
 147. Eros mit Kranz. Bruchstück eines Sarkophagdeckels aus Mitrovica.
 148. Eros und eine Jahreszeit. Bruchstück eines Sarkophagreliefs aus Solin in Dalmazien.
 149—152. Bruchstücke von Sarkophagreliefs aus Italien.
 153. Die vier Jahreszeiten. Bruchstück eines Sarkophagreliefs aus Mitrovica.

- 154—155. Eine Jahreszeit. Bruchstücke von Sarkophagreliefs aus Italien.
156. Ein Ochsespann. Bruchstück eines Reliefs aus Italien.
157. Maulesel. Bruchstück eines Reliefs aus Italien.
158. Szenen aus dem Leben eines Kindes. Sarkophagrelief aus Italien.
159. Bruchstück eines Sarkophagreliefs unbekannter Provenienz.
160. Weiblicher Kopf. Bruchstück eines Hochreliefs aus Čakovac (Metulum) bei Josipdol.
161. Aufsatz eines Grabdenkmals aus Petrovci (Bassiana) bei Ruma.
162. Bruchstück eines ähnlichen Denkmals ebendaher.
164. u. 165. Bruchstücke von ähnlichen Denkmälern aus Mitrovica.
166. Eros. Relief auf einer viereckigen Säule aus Čakovac (Metulum) bei Josipdol.
167. Ein römisches Ehepaar. Relief aus Carevopolje bei Čakovac (Metulum).
168. Grabstein eines römischen Ehepaares aus Prhovo (Bezirk Zemun).
- C. Griechische Inschriftsteine.
170. Basis einer Aphroditestatue mit Inschrift. Aus Starigrad (Cittavecchia) auf der Insel Hvar (Lesina) in Dalmazien.
171. Votivinschrift an Aphrodite. Aus Starigrad auf der Insel Hvar.
172. Denkstein auf einen Sieg der Pharier. Aus Starigrad auf der Insel Hvar.
173. Pharische Ratsbeschlüsse über die Ehrung von Gesandten einer Stadt und Entsendung einer Gesandtschaft zum Apollo von Delphi. Aus Starigrad auf der Insel Hvar.
174. Bruchstück einer Stele mit einer Bestimmung. Aus Vis (Lissa) in Dalmazien.
175. Namensverzeichniss. Bruchstück aus Vis in Dalmazien.
176. Psephisma über die Gründung einer griechischen Ansiedlung auf der Insel Korčula. Aus Lumbarda auf der Insel Korčula (Curzola) in Dalmazien.
177. Namensverzeichniss. Bruchstück aus Lumbarda auf der Insel Korčula.
178. Grenzstein mit Inschrift aus Starigrad auf der Insel Hvar.
179. Bruchstück des Grabsteines eines Demodokos und seines Sohnes Kleudamos. Aus Starigrad auf der Insel Hvar.
180. Grabstein des Epepodios; aus Solin (Salona) in Dalmazien.
181. Grabstein des Aurelios Kletos aus Sigai bei Dolichai. Wahrscheinlich aus Solin.
182. Drei Bruchstücke einer Grabplatte. Wahrscheinlich aus Solin.
183. Grabstein des Jünglings Markos Klaudios Markianos aus Nikomedia. Aus der Senjska Draga zwischen Senj und Sv. Križ.
184. Bruchstück einer griechischen Inschrift aus Baška auf der Insel Krk (Veglia).
185. Grabinschrift des Mädchens Kallipone aus Mitrovica.
- 186—189. Bruchstücke griechischer Grabinschriften aus Mitrovica.

1. Bleiplatte mit Relief aus Serbisch Mitrovica.
2. Bleiplatte mit Relief aus Petrovci bei Ruma.
3. Bleiplatte mit Relief aus Sisak.
4. Bruchstück einer Bleiplatte mit Relief aus Petrovci bei Ruma.
5. Bleiplatte mit Relief aus Serbisch Mitrovica.
6. Bleiplatte mit Relief aus Čalma.
7. Bleiplatte mit Relief aus Sisak.
8. Bruchstück einer Bleiplatte mit Relief; gefunden zwischen Putinci und Indija.
9. Gegenstände aus einem römischen Grabe in Kostolac (Serbien).
- 10a u. 10b. Bronzegefäß aus einem römischen Grabe in Kostolac. Vorder- und Rückseite.
11. Römisches Bronzegefäß aus einem Grabe in Vinkovci (Slavonien). Vorder- u. Rückseite.
12. Porträt des † Ivan Krstitelj Tkalčić.
13. Grabinschrift des Agirrus und der Temeia aus Vilusi auf dem Grahovo polje in der Crna Gora (Montenegro).
14. Grabinschrift des Gaius Epicadus, princeps der Doclaten. Ehendaher.
15. Aes signatum mit Caduceus und Dreizack. Bruchstück aus Mazin.
16. Aes signatum mit dem Elephanten und der Sau. Bruchstück aus Mazin.
17. und 18. Aes signatum mit Dreifuss und Anker. Zwei Bruchstücke aus Mazin.
19. Römisches Libralas aus Mazin.
20. Campanisches Libralquadrans mit Hand und zwei Gerstenkörnern. Aus Mazin.
21. Bruchstück einer Reliefplatte aus Mazin mit Delphin

-
-
22. Denar des Nicolaus von Ilok (Ujlaki), Königs von Bosnien.	32. Frühmittelalterliche Fibeln aus Kroazien und Slavonien (2, 4, 5 und 9 aus Sisak, 1, 3, 6, 7 und 8 aus Novi Banovci an der Donau).
23. Krug aus Irig, worin Münzen aus dem XVII. Jahrhunderte gefunden wurden.	33. Goldperlen aus einem Halsband und silberne Gürtelschnalle aus einem frühmittelalterlichen Grabe in Zemun (Semlin).
24. Thongefässe aus dem praehistorischen Grabfelde bei Smiljan.	34. Vergoldete Fibel aus legirtem Silber aus Zemun.
25. und 26. Bronzegegenstände aus dem praehistorischen Grabfelde bei Smiljan.	35. Vergoldete Fibel aus einem Grabe auf Rovine bei Karlovci im Comitate Srijem (Syrmien).
26a. Broncefibel ebendaher.	36. Bronzene emailirte Fibel aus Sisak.
27. Bernsteingegenstände ebendaher.	37. Silberfibeln (Die untere aus Vinkovci; die übrigen aus Novi Banovci).
28. Gegenstände aus Glas und Glasfluss ebendaher.	38. Fibula aus Novi Banovci.
29. Bleiplatte mit Relief aus Divoš.	
30. Relief auf einer römischen Ara aus Optuj (Pettau).	
31. Silberne Fibula aus Ilok.	
-
-

ČLANOVI UTEMELJITELJI

HRVATSKOGA ARHEOLOŠKOGA DRUŠTVA U ZAGREBU.*

1. † Antolković pl. Josip, vladin ravnatelj u miru u Zagrebu.
2. Brunšmid Dr. Josip, sveučilišni profesor i ravnatelj arheološkoga odjela narodnoga muzeja u Zagrebu.
3. Bulić Franjo, ravnatelj muzeja u Spljetu.
4. Crnadak Gjuro u Zagrebu.
5. Cseh Ervin de Szentkatolna, hrvatski ministar u Budimpešti.
6. Deželić Gjuro, gradski senator u Zagrebu.
7. Grad Karlovac.
8. Gugler Pavao, biskup i prior vranski u Zagrebu.
9. Janković grof Julijo, veleposjednik u Budimpešti.
10. † Karić Pavao, potpukovnik u miru u Zagrebu.
11. Knjižnica biskupskoga sjemeništa u Djakovu.
12. Knjižnica časnička 25. zagr. domobr. pukovnije.
13. Knjižnica zbora duhovne mladeži u Zagrebu.
14. Knjižnica muške učiteljske škole u Zagrebu.
15. Knjižnica okružna učiteljska u Mitrovici.
16. Knjižnica obitelji Vitezić u Vrbniku.
17. Knjižnica središnjega bogoslovnoga sjemeništa u Zadru.
18. Kolar Nikola, arhitekt u Zagrebu.
19. Kršnjavi Dr. Izidor, odjelni predstojnik kr. zem. vlade u miru u Zagrebu.
20. Kušević Svetozar, veliki župan u miru u Blackom.
21. Mikačić Dujam, općinski bilježnik u Spljetu.
22. Neumann Dr. Dragutin, odvjetnik u Osijeku.
23. Normann grof Rudolf Ehrenfelski, vlastelin u Valpovu.
24. Imovna općina brodska u Vinkovcima.
25. Imovna općina otočka u Otočcu.
26. Pleše Ferdo, kanonik i župnik u Fužini.
27. Ružić Dr. Ivan, branitelj u Zagrebu.
28. Slamnik Ljudevit, gimn. ravnatelj u miru na Rijeci.
29. Smičiklas Tade, sveučilišni profesor u Zagrebu.
30. † Strossmajer Josip Juraj, biskup u Djakovu.
31. Suk Dr. Feliks, kanonik u Zagrebu
32. † Šestak Ivan, kanonik u Djakovu.
33. Šilović Dr. Josip, sveučilišni profesor u Zagrebu.
34. † Šrepel Dr. Milivoj, sveučilišni profesor u Zagrebu.
35. Prva hrvatska štedionica u Zagrebu.
36. Turković Milan, vlastelin u Kutjevu.
37. Žerjavić Dr. Juraj, župnik u Mariji Bistrici.

* Članovi utemeljitelji uplaćuju na jednom ili u pet godišnjih obroka najmanje 100 kruna.

